

Enligt sändlista

Bildande av Danbyholms naturreservat i Katrineholms kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat, med syfte enligt nedan. Reservatets gränser märks ut i fält.

För att tillgodose och uppnå syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken att nedan angivna inskränkningar och intrång ska gälla i reservatet (se *Reservatsföreskrifter*).

I enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken med mera fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att vårda och bevara ett för länet stort sammanhängande område med främst äldre sandbarrskog. Syftet är vidare att återställa värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för skyddsvärda arter i sandbarrskog. Syftet är också att möjliggöra nyintroduktion i bevarandesyfte av naturvårdsarter som är knutna till ovan nämnda miljö. Inom ramen för ovanstående är reservatets syfte också att ge möjlighet till naturupplevelser och friluftsliv.

Syftet ska nås genom att området undantas från skogsbruk och andra exploateringar. Syftet ska även uppnås genom att området påverkas av återkommande naturvårdsbränningar. Tillskapande av död ved och sandblottor tillämpas där detta är nödvändigt. Åtgärder som krävs för introduktion av naturvårdsarter möjliggörs i föreskrifterna. För att göra området mer tillgängligt för allmänheten

anläggs bland annat parkering, rastplats och informationsskyltar sätts upp.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper inom ramen för syftet med reservatet ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet, liksom behovet av att vidta åtgärder mot invasiva främmande arter.

Reservatsföreskrifter

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för skötsel och normalt underhåll av vägar och stigar, som framgår av karta, bilaga 1. Med normalt underhåll avses sådana åtgärder som syftar till att upprätthålla anläggningen i dagens utformning, utbredning och funktion. Hänsyn vid åtgärder ska tas till naturvärdena i området, till exempel ska vindfällan över väg eller stig ska läggas bredvid vägen.

Naturreservatsföreskrifterna ska inte utgöra hinder för nyttjande av gällande servitut 04-80/413.1 och 04-80/413.2.

Nedanstående inskränkningar utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för naturreservatets vård och skötsel, och som framgår av föreskrifterna under B. Inskränkningarna ska inte heller utgöra hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder, eller vid tillsyn.

- A. Inskränkningar enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet

Utöver vad som gäller enligt författningar och andra beslut är det i reservatet förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning,
2. anlägga väg,
3. anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad,
4. anordna upplag,
5. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna med undantag för underhåll av den befintliga skogsbilvägen,
6. avverka eller utföra annan skogsbruksåtgärd,
7. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
8. uppföra jaktorn och röja siktgator annat än efter samråd med länsstyrelsen,
9. framföra motordrivet fordon i terrängen, med följande undantag:

- i samband med uttransport av fällt vilt med fyrhjuling eller motsvarande,
 - för tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende. Insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen,
10. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
 11. kalka eller gödsla mark eller vatten,
 12. inplantera för området främmande djur- eller växtarter.

B. Intrång enligt 7 kap. 6 § miljöbalken angående vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt är förpliktigade att tåla att följande anordningar anläggs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

1. röjning, utmärkning och underhåll av reservatets yttergränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar,
2. anläggning och underhåll av friluftsanordningar såsom parkering, stigar, rastplatser, samt uppsättning av informationstavlor,
3. uppförande av bom som hindrar fordonstrafik vid infarter till reservatet efter samråd med markägaren,
4. naturvårdande skötsel såsom naturvårdsbränningar, plockhuggning, friställning av träd samt tillskapande av död ved,
5. tillskapande av sandblottor,
6. åtgärder för att introducera naturvårdsarter, exempelvis genom insådd/plantering och förberedande markbearbetning,
7. stängsling av ytor för att förhindra viltbete efter naturvårdsbränning eller utplanteringsåtgärder,
8. genomförande av undersökningar i uppföljningssyfte av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden,
9. bekämpning av invasiva, främmande arter,
10. Begränsning av och/eller åtgärder för att förhindra storskaliga angrepp av granbarkborre genom fällning och barkning av färskt angripna granar samt rotkapning och barkning av vindfällda granar. Inga träd ska föras ut ur naturreservatet.

Upplysningar

Dispens från föreskrifter

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Andra lagar, förordningar och föreskrifter

Länsstyrelsen vill påminna om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller eller kan komma att gälla för området, bland dessa kan nämnas följande:

Ordningsföreskrifter

Länsstyrelsen har denna dag (dnr 511-1824-2025) beslutat om föreskrifter avseende rätten att färdas och vistas i reservatet samt ordningen i övrigt. Dessa föreskrifter träder i kraft den 22 december 2025.

Fridlysningsbestämmelser

Enligt artskyddsförordningen (2007:845) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2009:10) gäller bestämmelser om fridlysning av djur och växter.

Invasiva arter

För att skydda miljön och samhället mot utbredningen och skadorna av invasiva främmande arter finns bestämmelser i EU:s förordning (1143/2014) kring förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter. Enligt den är det förbjudet att importera, sälja, odla, föda upp, transportera, använda, byta, släppa ut i naturen eller hålla levande exemplar av de arter som finns upptagna på den så kallade unionsförteckningen över invasiva främmande arter.

Skogsvårdslagen

Av 4 § skogsvårdslagen (1979:429) följer att lagen och föreskrifter som är meddelade med stöd av lagen inte ska tillämpas om de strider mot de inskränkningar och intrång som anges i A och B i detta beslut.

Insektsangrepp

Enligt 2 kap. 4 § växtskyddsförordningen (SFS 2022:795) får inte föreskrifter meddelade med stöd av 2 kap. 3 § samma förordning strida mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 eller 8 kap. miljöbalken. Markägaren har inte något ansvar för att bekämpa eller förebygga insektshärjning inom reservatet.

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn	Danbyholm
Naturvårdsregister ID	2065404
Kommun	Katrineholm
Lägesbeskrivning	Området ligger cirka 5 km söder om Björkvik
Naturgeografisk region	Tiveden-Tylöskogen-Kolmården
Areal	42,5 hektar 40,4 hektar produktiv skogsmark
Fastigheter (markägare)	Danbyholm S:1 (privat), Danbyholm S:1 och Danbyholm S:2 (samfälligheter vägar)
Nyttjanderätter/servitut	04-80/413.1 (Servitut Anläggning väg avloppsledning) 04-80/413.2 (Servitut Jordkabel)
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen i Södermanlands län

Skälen för länsstyrelsens beslut

Beskrivning av området

Området ligger cirka 5 km söder om Björkvik, precis intill motorbanan/gamla flygfältet. Reservatet utgörs främst av äldre tallskog på isälvsediment, med vissa mindre partier med berg i dagen. Beståndet är glest och ganska likåldrigt med en medelålder på 100-120 år. Det finns idag ganska lite död ved. I nordöstra och norra delen är inslaget av gran högre, även denna är kring runt 100 år. Det är relativt ovanligt att hitta så här stora, sammanhängande områden med sandbarrskog som är över 100 år i Södermanland. Därför är detta ett värdefullt område för att bevara arter knutna till denna naturtyp.

I området har flera naturvårdsarter påträffats. Bland annat knärot (VU) som växer rikligt inom ett 2,5 hektar stort, mer grandominerat område i norr. Bland marksvamparna finns bland annat lammticka (VU), skrovlig taggsvamp (NT/ÅGP), orange taggsvamp (NT), svart

taggsvamp (NT) och motaggsvamp (NT). Alla dessa arter förekommer i värdepyramiden för mykorrhizasvampar i sandtallskog som finns med i Skogsstyrelsens bok Skyddsvärd skog.

Även signalarterna droptaggsvamp, blomkålssvamp och grovticka har noterats. På stubbar har vedskivlav (NT) påträffats och talticka (NT) växer på enstaka tallar. Det finns även spår av brand på några av de levande tallarna i området. Mosstäcket är tyvärr tjockt vilket är ogynnsamt för många av de marksvampar som är karakteristiska för naturtypen. Med stor sannolikhet finns det fler naturvårdsarter i området som ännu inte påträffats. Det kommer att bli spännande att se vad som kan tänkas titta upp efter en naturvårdsbränning.

Området är lättåtkomligt med stigar och närhet till väg och ett välbesökt strövområde för boende i främst Björkvikstrakten.

Bevarande av områdets värden

De prioriterade bevarandevärdena är den relativt stora, sammanhängande sandtallskogen liksom arter och strukturer knutna till naturtypen. För att bevara och utveckla naturvärdena krävs att trädkontinuiteten bibehålls samt återkommande skötselinsatser. På grund av utebliven störning har mattorna av mossor och blåbärsris vuxit sig tjocka. För att motverka detta kommer återkommande naturvårdsbränningar tillämpas i området. Utöver detta kommer även andra störningar och störningsefterliknande åtgärder genomföras.

Friluftlivsvärdena bevaras och utvecklas bland annat genom att en parkering anläggs, en rastplats iordningställs och informationsskyltar kommer placeras ut på lämpliga platser. Information om värdena och deras bevarande tas fram och sprids i olika kanaler. Alla anordningar hålls i gott skick och informationen hålls aktuell.

Naturreseptatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

Området ligger inte i någon skoglig värdestrakt, men gränsar till frivilliga avsättningar på bolagsmark med sandbarrskog, samt till naturreseptat med liknande naturtyper.

Naturreservatet är också en del i att förverkliga friluftsmålen, särskilt målen Skyddade områden som resurs för friluftslivet och Tillgång till natur för friluftsliv.

Besökaren ska ha möjlighet till upplevelser av olika slag och området ska vara lättillgängligt, vilket innebär mellannivå (målklass 4) enligt dokumentet "Besöksklassning av naturreservat i Södermanlands län" (2021).

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, exploatering, andra arbetsföretag eller anläggningar inte går att förena med bevarande av områdets höga naturvärden. Detta är därför enligt länsstyrelsens uppfattning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att bildandet av ett naturreservat i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken samt med kommunens översiktsplan.

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Mot bakgrund av det ovan sagda beslutar Länsstyrelsen att förklara aktuellt område som naturreservat.

Beskrivning av ärendet

Reservatsbildningen

Områdets naturvärden uppmärksammades av Länsstyrelsen under hösten 2020. Kontakt med markägaren och förvaltaren av skogen togs i januari 2021 och ett besök i fält gjordes tillsammans under våren 2021. Efter att markägaren tänkt över förslag på föreskrifter och avgränsning av området blev det överenskommet att Länsstyrelsen kunde starta upp en reservatsprocess för området. Efter samråd med Naturvårdsverket fördes området till fördelningsplan i oktober 2021. Värdering av området beställdes och en överenskommelse om inträngsersättning tecknades under hösten 2022. Ersättning för de inskränkningar som reservatet innebär

betalades ut i september samma höst. Gränsen för området har mätts in av Skogsstyrelsen och gränsen har märkts ut i fält.

Remiss

Innan förslaget till beslut sändes på remiss genomfördes samråd med Naturvårdsverket via DOS – länsstyrelsernas, Naturvårdsverkets och Havs- och vattenmyndighetens gemensamma handläggargrupp för samråd enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd.

Förslaget till beslut sändes den 26 augusti 2025 på remiss till sakägare och andra berörda. Flera yttranden har kommit in till Länsstyrelsen och redovisas nedan.

Remissinstansernas synpunkter på förslag till beslut och länsstyrelsens bemötande

Trading Solutions Remarketing Center Sweden AB som är innehavare av servitut som berör området och som även bedriver verksamhet på fastigheten norr om naturreservatet har inkommit med ett antal synpunkter. Då reservatets föreskrifter inte kommer påverka deras verksamhet har det inte föranlett någon ändring av beslutet.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) avstår från att yttra sig i ärendet.

Skogsstyrelsen ser positivt på naturreservatet Danbyholm.

Katrineholms kommun ser positivt på att markägare vill avsätta mark för reservatsbildning då andelen skyddad natur är lägre än genomsnittet i Katrineholms kommun. Reservatet som planeras ska också tillgängliggöras med parkering, skyltar och led vilket förbättrar möjligheterna för friluftsliv i området och kommer därför att bli en tillgång i kommunens arbete för goda möjligheter till idrott och fysisk aktivitet.

Information

Beslutet kungörs i ortstidning. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning. Eventuellt

överklagande ska ha inkommit till länsstyrelsen senast tre veckor efter att beslutet kungjorts.

Du kan överklaga beslutet

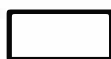
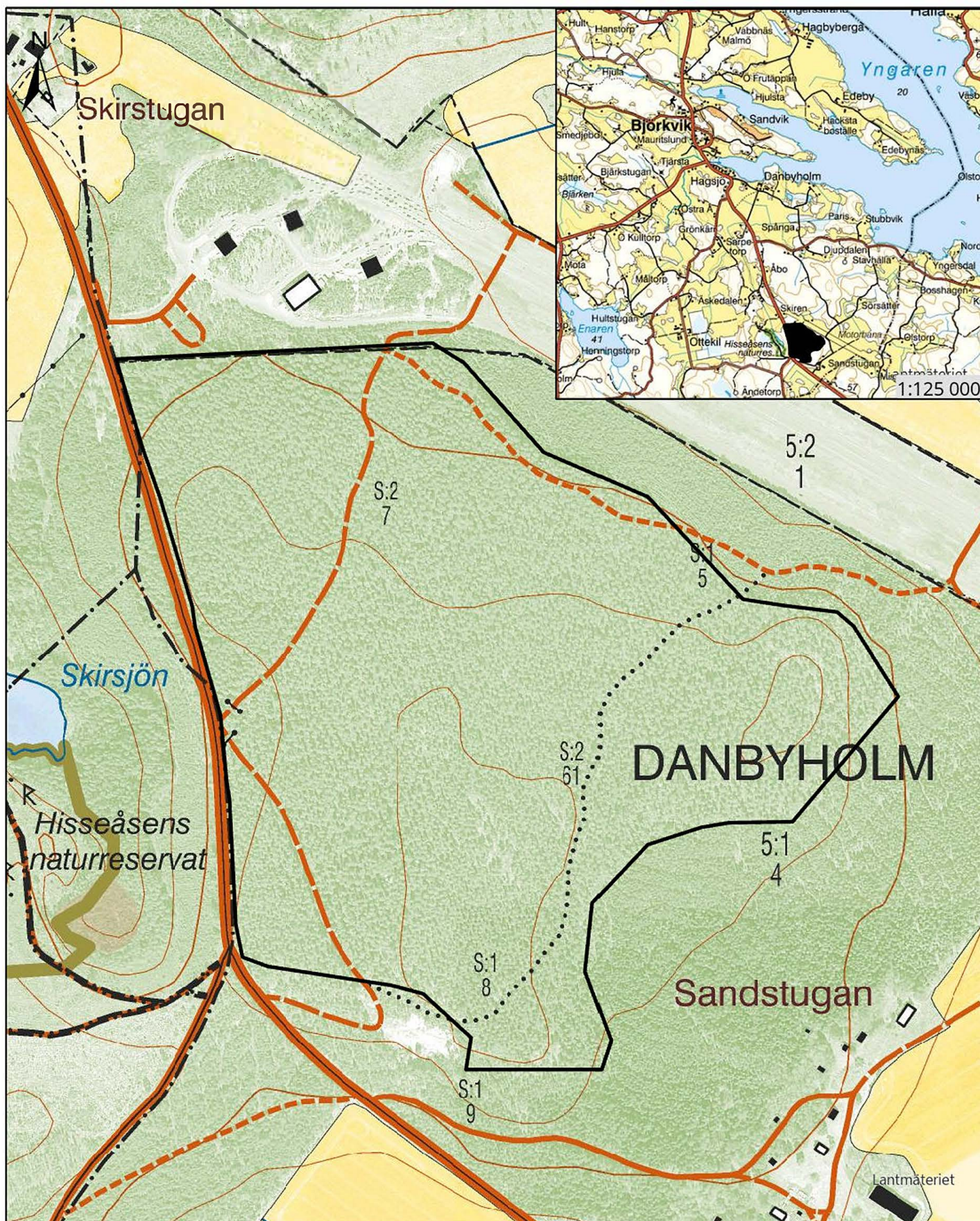
Se bilaga 3 med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av vikarierande landshövding Johanna Sandwall med handläggare Fredrik Enoksson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Vikarierande länsråd Anna-Karin Lindblad Wieslander, chefsjurist Christian Finnerman, avdelningschef Erik Hjortsberg och tillförordnad enhetschef Erika Widén deltagit. Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

1. Beslutslista
2. Skötselplan med bilagor
3. Överklagandehänvisning regeringen

Naturreservat

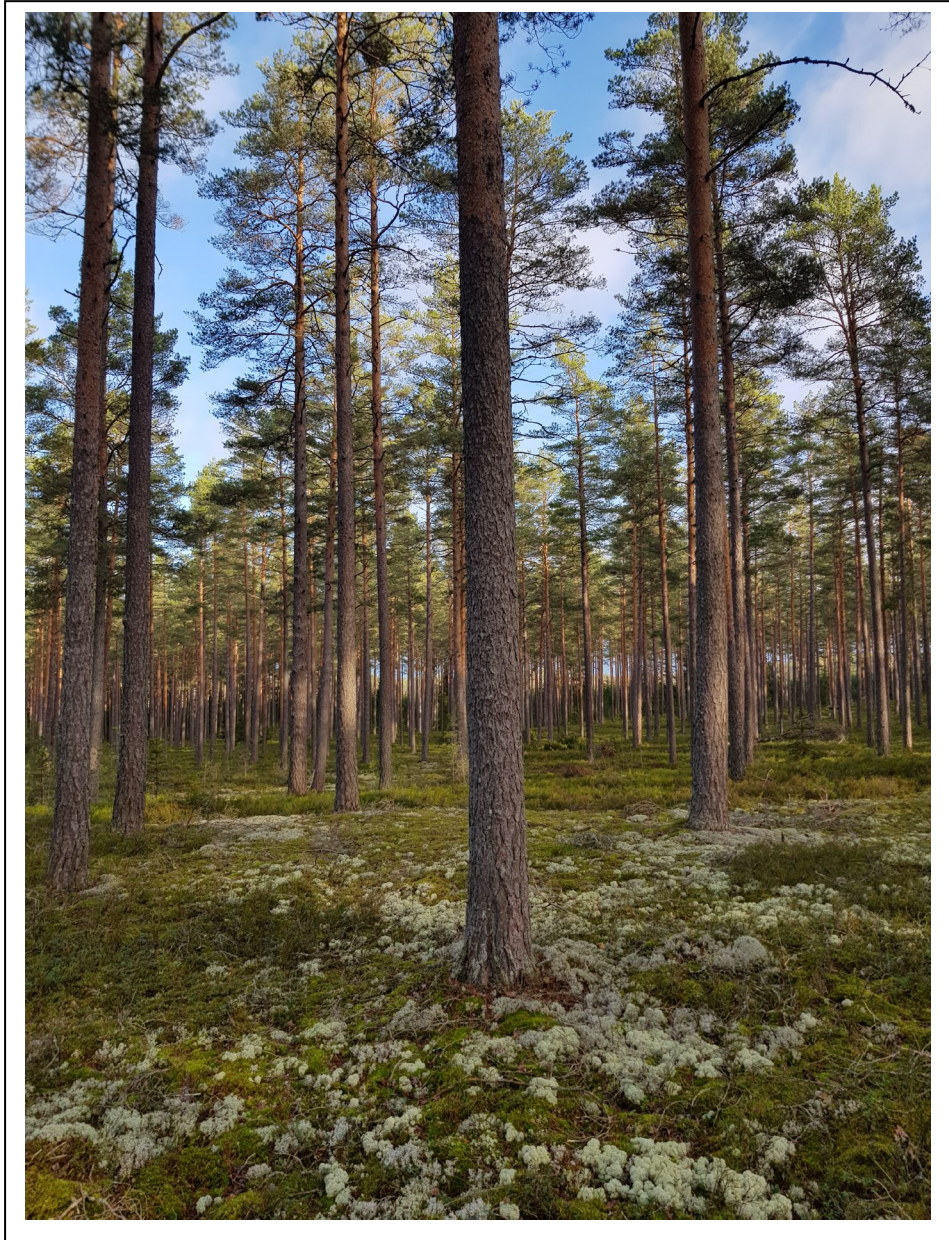

Skala: 1:6 000 [A4]

Koordinatsystem: SWEREF99 TM

Bakgrundskarta: © Lantmäteriet

Skötselplan för Danbyholms naturreservat

Figur 1. Gles tallskog i reservatet. Här ett område med lite tunnare mosskikt och en del renlavar på marken. Foto: Fredrik Enoksson

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Översikt

Området ligger cirka 5 km söder om Björkvik och består främst av en äldre sandtallskog. Skogen är relativt likåldrig med en medelålder på 100-120 år. En hel del marksvampar och kärlväxter knutna till naturtypen har påträffats i området. Reservatet är lättillgängligt med flera vägar och stigar och ett populärt friluftsområde bland boende i bland annat Björkvik. Reservatet är drygt 40 hektar stort.

Uppgifter om naturtyper, arter och bevarandevärden

Uppskattade arealer av naturtyper*:

Skogsmark	41,2 hektar, varav 40,4 hektar produktiv skog
- Tallskog (utanför våtmark)	35,5 hektar
- Granskog (utanför våtmark)	1,6 hektar
- Barrblandskog (utanför våtmark)	2,9 hektar
- Lövblandad barrskog (utanför våtmark)	1,1 hektar
- Temporärt ej skog (utanför våtmark)	0,1 hektar
Övrig öppen mark med vegetation	0,2 hektar
Exploaterad mark	1,1 hektar
	42,5 hektar

TOTALT

Natura 2000-naturtyper	Taiga (9010)
------------------------	--------------

ÄGP-arter	Skrovlig taggsvamp
-----------	--------------------

Prioriterade bevarandevärden

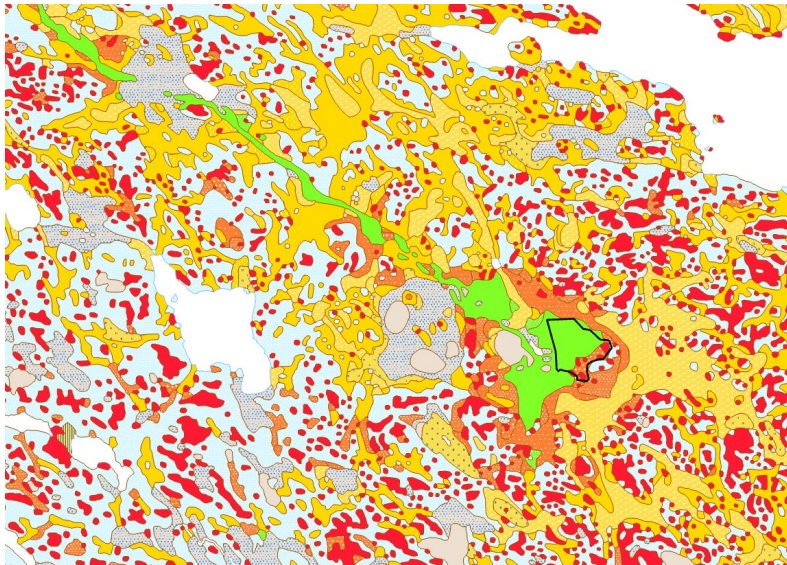
Naturtyper	Sandbarrskog
Strukturer (landskapselement)	Tunt vegetations-/humustäcke, äldre träd, störning
Växt- och djursamhällen	Mykhorrisvampar
Arter	Lammticka, knärot, skrovlig taggsvamp.
Friluftsliv	Upplevelser av äldre sandtallskog, svampplockning, god tillgänglighet.

* Klasser och arealer enligt NMD (Nationella Marktäckedata)

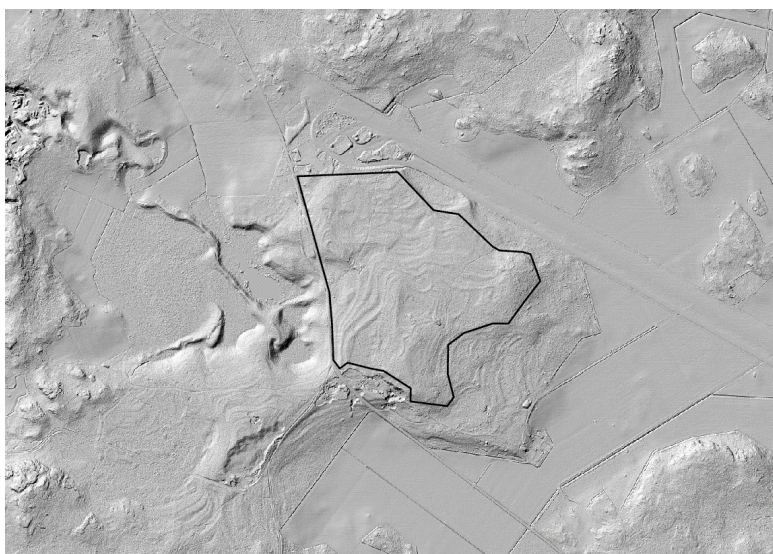
**Prioriterad naturtyp – bevarandet bedöms ha hög prioritet inom EU

Naturgeografiska förhållanden

Reservatet ligger i södra änden av den smala och långsträckt Glindranåsen. Här utvidgas den smala åsen ut till ett större område med isälvsmaterial och omlagrade jordarter med postglacial sand och grus med mera. Dessa avlagringar är ett resultat av att avsmältningen under istiden stannat upp under en längre tid och att isälven här mynnade ut i vatten. Delar av isälvsaterialet påverkades senare av vågor och havsströmmar och lagrades om vilket gett upphov till de postglaciala jordarterna i området.

Figur 2. Jordartskartan från SGU visar tydligt hur åsen övergår i ett större parti med isälvsmaterial (grönt) i området för naturreservatet. Det beror på att avsmältningen under senaste istiden stannade upp under en längre tid vilket gjorde att det här ansamlades större mängder material. © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Figur 3. Terrängskuggningsbild från Lantmäteriets höjdmodell där man bland annat tydligt ser strukturerna på isälvsavlagringarna. © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Historisk och nuvarande markanvändning

Tittar man på historiska kartor så ser man att området har varit beskogat till stor del under lång tid. Skogsbruk har troligen bedrivits i området under lång tid då det ligger nära till väg och är lättåtkomligt. Det finns inte några kända forn-/kulturlämningar i området.

Biologiska bevarandevärden

Reservatet utgörs främst av äldre tallskog på isälvsediment, med vissa mindre partier med berg i dagen. Beståndet är glest och ganska likåldrigt med en medelålder på 100-120 år. Det finns idag ganska lite död ved. I nordöstra och norra delen är inslaget av gran högre, även här är träden runt 100 år. Det är relativt ovanligt att hitta så här stora, sammanhängande områden med sandbarrskog med en trädålder på över 100 år i Södermanland. Därför är detta ett värdefullt område för att bevara arter knutna till denna naturtyp.

Figur 4. Stora delar av området domineras av mossa och blåbärsris med ett homogent, likåldrigt trädskikt. Skötselåtgärder kommer skapa luckor och tunna ut de tjocka mossmattorna till förmån för mykhorrizasvampar knutna till sandtallskogar där vegetationen naturligt är betydligt tunnare på grund av naturliga störningar. Foto: Fredrik Enoksson

I området har flera naturvårdsarter påträffats. Bland annat knärot (VU) som växer rikligt inom ett 2,5 hektar stort, mer grandominerat område i norr. Bland marksvamparna finns bland annat lammticka (VU), skrovlig taggsvamp (NT/ÅPG), orange taggsvamp (NT), svart taggsvamp (NT) och motaggsvamp (NT). De flesta av dessa

förekommer i värdepyramiden för mykorrhizasvampar i sandtallskog som finns med i bland annat Skogsstyrelsens bok Skyddsvärd skog.

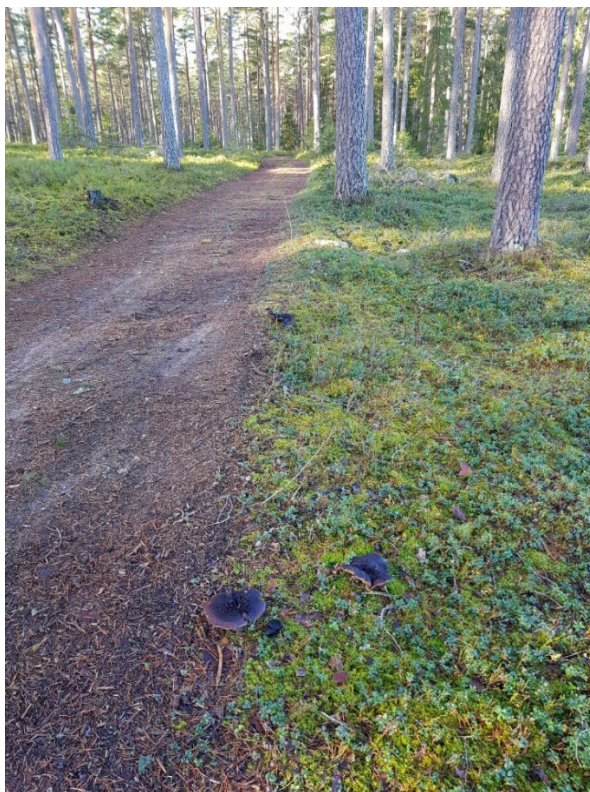
Figur 5. Skrovlig taggsvamp (*Hydnellum scabrosum*). Rödlistad som nära hotad (NT) och ingår i åtgärdsprogrammet för rödlistade fjälltaggsvampar. Foto: Fredrik Enoksson

Figur 6. Knärot (*Goodyera repens*), rödlistad som hotad (VU), och fridlyst enligt artskyddsförordningen. Foto: Fredrik Enoksson

Även signalarterna dropptaggsvamp, blomkålssvamp och grovticka har noterats. På stubbar har vedskivlav (NT) påträffats och tallticka (NT) växer på enskilda tallar. Det finns även spår av brand på några av

de levande tallarna i området. Mosstäcket är tyvärr tjockt vilket är ogynnsamt för de marksvampar som är typiska för naturtypen. Med stor sannolikhet finns det fler naturvårdsarter i området som ännu inte påträffats. Det kommer bli spännande att se vad som kan tänkas titta upp efter en naturvårdsbränning.

Figur 7. Fruktkroppar av motaggsvamp (*Sarcodon squamosus*) (NT), arten missgynnas av tjocka mosstäcken och fruktkropparna kommer ofta upp i kanten på stigar där vegetationen är tunnare. Foto: Fredrik Enoksson

Tabell 1. Rödlistade arter, signalarter, ÅGP-arter (åtgärdsprogram för hotade arter), Rödlistekategori följer SLU Artdatabanken (2020). Rödlistade arter i Sverige 2020., SLU, Uppsala. NT = nära hotad, VU = sårbar, Signalart = signalart enligt Skogsstyrelsen, ÅGP = art som ingår i något av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Naturvårdskategori
blomkålssvamp	<i>Sparassis crispa</i>	Signalart
dropptaggsvamp	<i>Hydnellum ferrugineum</i>	Signalart
grovticka	<i>Phaeolus schweinitzii</i>	Signalart
grönpyrola	<i>Pyrola chlorantha</i>	Signalart
knärot	<i>Goodyera repens</i>	VU
lammticka	<i>Albatrellus subrubescens</i>	VU
mindre mörghorre	<i>Tomicus minor</i>	Signalart
motaggsvamp	<i>Sarcodon squamosus</i>	NT
orange taggsvamp	<i>Hydnellum aurantiacum</i>	NT
skarp dropptaggsvamp	<i>Hydnellum peckii</i>	Signalart
skrovlig taggsvamp	<i>Hydnellum scabrosum</i>	NT/ÅGP

svart taggsvamp	<i>Phellodon niger</i>	NT
tallticka	<i>Porodaedalea pini</i>	NT
vedskivlav	<i>Hertelidea botryosa</i>	NT

Värden för friluftsliv

Området besöks relativt frekvent av allmänheten. Det finns idag ingen riktig parkering, men det finns några platser att ställa bilen på i anslutning till vägen. Området är lättillgängligt då det genomkorsas av flera skogsbilvägar och stigar. Skogen är idag gles och ljusöppen vilket kan vara tilltalande för många besökare.

Slitage och störningskänslighet

Länsstyrelsen bedömer att det inte finns någon större risk för att störning eller slitage från besökare ska påverka naturreservatets naturvärden eller upplevelsevärden negativt. Området har emellanåt varit föremål för nedskräpning då det är lättåtkomligt från väg. Nu har infartsvägarna spärrats med stora stenar och Länsstyrelsen planerar att sätta upp en bom för att hindra bilkörning in i området.

PLAN FÖR OMRÅDETS SKÖTSEL

Övergripande mål

Skötseln ska sträva efter att efterlikna naturliga störningar. Detta innebär bland annat naturvårdsbränning, tillskapande av död ved och skapande av sandblottor. Vegetationen och humusskiktet ska tunnas ut. Detta för att gynna de arter som nu missgynnas på grund av uteblivna naturliga störningar. På längre sikt ska en större variation i ålder, grovlek med mera eftersträvas i tallskogen.

Värden för friluftslivet utvecklas genom rastplats, information om området samt parkeringsmöjligheter.

Besökaren ska ha möjlighet till upplevelser av olika slag och området ska vara lättillgängligt, vilket innebär mellannivå (målklass 4) enligt dokumentet "Besöksklassning av naturreservat i Södermanlands län" (2021).

För karta över skötselområde och friluftsliv, se bilaga 2.1.

Generella riktlinjer och åtgärder

Åtgärder för arter och naturtyper som omfattas av åtgärdsprogram, fastställda av Naturvårdsverket ska utföras i enlighet med programmet då det berör området, i den utsträckning det är förenligt med skötselplanen.

Inom reservatet ska sådana arter som betraktas som invasiva främmande arter i möjligaste mån hållas efter. I första hand genom att hindra förekomsten helt och i andra hand genom att förhindra så att de sprider sig inom eller till angränsande områden.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Skötselområde 1: Sandtallskog med naturvårdsbränning och annan störningsefterliknande skötsel (cirka 42,5 hektar)

Beskrivning

Skötselområdet omfattar hela reservatet och består nästan uteslutande av tallskog. Ett mindre område är mer grandominerat. Nästan hela området ligger på sandig jord förutom några mindre fläckar med berg i dagen. Trädskiktet är relativt homogent och sentida skogsbruksåtgärder har tagit bort mycket av underväxten. Mosstäckena är ofta tjocka även om det finns mindre områden med mer lavdominerad mark. Längs med stigarna finns blottad sand och tunnare vegetation.

Bevarandemål

Skötselområdet ska bestå av en gles och ljusöppen sandtallskog. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat, med ett lågt inslag av gran (högst 10 % sett till hela området). Vegetationen ska vara gles och lågvuxen, och marken ska ha tunna humuslager. Inslaget av lavar på marken ska vara över 25 %. Området ska vara tydligt påverkad av bränder och/eller andra störningar, och det ska finnas döda eller döende tallar av grova dimensioner i stor mängd. Död ved i solbelysta lägen ska finnas i området, för att gynna insekter, som exempelvis raggbock. Det ska också finnas områden med blottad sand. För att stärka bevarandestatusen för hotade arter kan introduktion av dessa arter genomföras, till exempel genom insådd eller plantering av mosippa.

Skötselåtgärder

För att uppnå dessa bevarandemål kommer naturvårdsbränning att tillämpas i hela området. Bränningens främsta syfte är att få bort de

tjocka mossmattorna och skapa förutsättningar för nya tallplantor att gro. På längre sikt, när de yngre tallarna har nått en lämplig ålder, kan bränning användas för att bygga upp ett bestånd med tallar som har brandljud och hög kådimpregnering. Dödligheten på de äldre tallarna ska generellt vara låg, men för att skapa variation i landskapet kan man försöka uppnå högre dödlighet på mindre, koncentrerade områden.

Det är lämpligt att dela upp bränningarna mellan olika år. Detta för att sprida chanserna att pricka in ett gott år för marksvamparna som då har större chans att sprida sina sporer. För att visa effekterna av utebliven störning kan ett mindre område undantas från bränning. I anslutning till detta område bör även informationstavlor sättas upp för att förklara skillnaderna mellan skog som utsätts för störningar och skog där störningar uteblir.

För att öka variationen i området kan störningsefterliknande åtgärder genomföras, såsom katning av träd och skapande av högstubbar. Detta kan gärna göras i kombination med naturvårdsbränningar. Exempelvis gynnas vissa insekter extra mycket av sotade stammar som då blir extra varma av solen. Detta kan åstadkommas genom att man fäller tallar flera år i förväg så att dessa hinner tappa mesta av barken innan en bränning genomförs. För att gynna sandinsekter och andra arter som gynnas av bar sand, skapas sandblottor i lämpliga, solbelysta lägen.

Död ved kan också placeras i solbelysta lägen för att skapa bättre livsmiljöer för olika skalbaggar. På lång sikt kan dessa åtgärder bidra till att stärka bevarandestatusen för hotade arter och ge bättre förutsättningar för skogens ekosystem att utvecklas i enlighet med bevarandemålen.

För att stärka bevarandestatusen för hotade arter inom naturtypen kan introduktion av dessa genomföras. Det kan exempelvis handla om insådd eller plantering av mosippa. Det finns skötselmanualer framtaget för just nyetablering av mosippa som kan tillämpas om detta blir aktuellt.

Friluftsliv

Beskrivning

Området ligger relativt lättillgängligt i direkt anslutning till en väg. Det finns inga uppmärkta leder, men flera stigar och vägar går

genom området och gör att det är lätt att ta sig runt. Skogen är relativt plan och lättvandrad vilket gör att många söker sig hit för promenader eller för att rasta hundarna.

Bevarandemål

Områdets friluftslivsanläggningar ska vara i gott skick och förhöja upplevelsen av området. Naturreservatet är uppmärkt så att avgränsningen tydligt framgår. Informationen i området ska förhöja upplevelsen av besöket, hjälpa besökarna att få sina förväntningar uppfyllda och bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås. Besökare ska tryggt, säkert, självständigt, samt inom ramen för reservatets syfte och bevarandemål, kunna ta del av de upplevelser området erbjuder och nyttja områdets anordningar.

Skötselåtgärder

För att ytterligare underlätta för besökare anläggs en parkering med plats för 3-5 bilar. Här sätts även en informationsskylt upp som berättar om reservatet och de upplevelsevärden som finns i området. För att hindra fordonstrafik in på vägarna i området sätts en bom upp vid vägen in i området från parkeringen. Det är dock viktigt att det går att passera bommen med rullstol, barnvagn etc. Om behov uppstår kan ytterligare vägbommar sättas upp vid fler vägar in i reservatet. Fler informationsskyltar kan till exempel sättas upp i anslutning till genomförda skötselåtgärder som naturvårdsbränning eller sandblottor. Området är redan idag genomkorsat av stigar och är lätt överblickbart så det finns ingen risk att gå vilse, så inga nya leder behöver anläggas. Om behov finns kan någon av de befintliga stigarna märkas upp med ledmarkeringar. Eventuell nedskräpning i området tas om hand om.

Jakt

Jakt är inte reglerat i reservatsbeslutet

Byggnader och tomtmark

Inga kända byggnader ingår i reservatet.

Uppföljning

Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet på varje år, de år då åtgärder genomförts. Uppföljningen ska sedan ligga till grund för eventuell omprövning av skötselplanen.

Kostnader och finansiering

Skötselåtgärder bekostas av förvaltaren. Uppföljningen bekostas av Naturvårdsverkets anslag för skötsel av skyddad natur.

Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Prioritet	Mål med åtgärden	Tidpunkt	Plats	Frekvens
Uppsättning och underhåll av informationsskylt	1	Ökad tillgänglighet	Inom 5 år	Se skötselkarta, bilaga 2.1	Engångsåtgärd underhåll vid behov
Underhåll av gränsmarkeringar	1	Synliggöra reservatsgräns	Snarast, sedan vid behov	Reservatets gränser	Återkommande vid behov
Anläggning av parkeringsplats	1	Ökad tillgänglighet	Inom 5 år	Se skötselkarta, bilaga 2.1	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
Uppsättning av vägbom	1	Hindra otillåten fordonstrafik in i området.	Inom 5 år	Se skötselkarta, bilaga 2.1	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
Se efter nedskräpning	1	Upprätthålla områdets standard	Inom 5 år	Hela reservatet	Löpande
Naturvårdsbränning/störningsefterliknande åtgärder	1	Återinföra brand, konsumera tjocka humus/vegetationsmattor skapa glesare skogar, död ved, variation i trädsikt.	Inom 5 år	Hela reservatet	Återkommande
Skapa sandblottor	1	Skapa lämpliga miljöer för arter som gynnas av detta.	Inom 5 år	Hela reservatet	Återkommande vid behov
Introduktion av arter	2	Öka utbredningsområdet i länet, stärka bevarandestatus.	Inom 15 år	Hela reservatet	Återkommande vid behov
Uppföljning av skötselåtgärder	1	Uppföljning	Efter åtgärd	Hela reservatet	Efter åtgärd

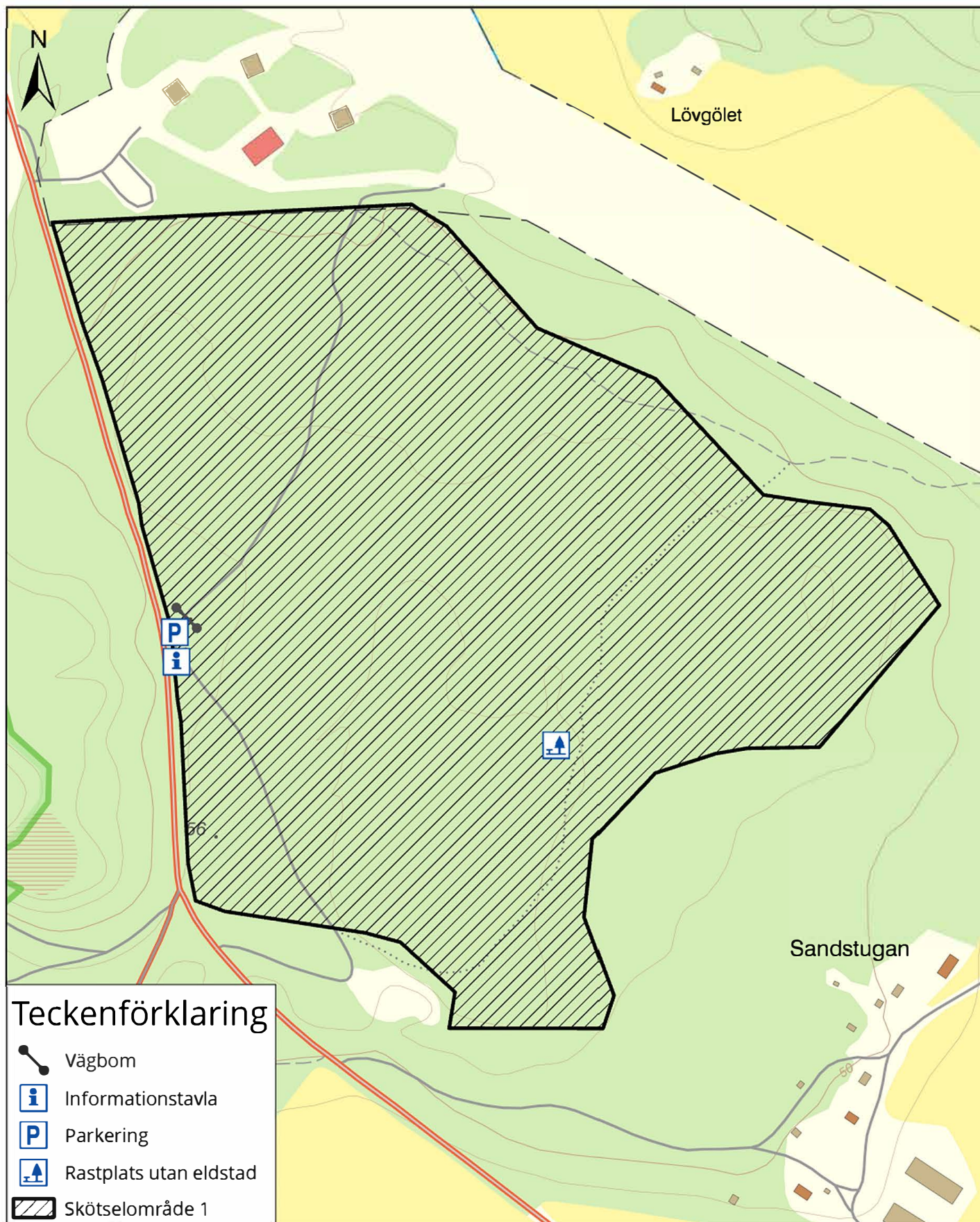
Uppföljning av bevarandemål	1			Hela reservatet	Vart 6/12/24:e år
-----------------------------	---	--	--	-----------------	-------------------

Källförteckning

- Ljung T. (2018) Skötselmanual för mosippa. Länsstyrelsen Gävleborgs län.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län, 2021. Besöksklassning av naturreservat i Södermanlands län.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. 1991. Sörmlands natur, Naturvårdsplan. Objekt nr. 8395 (klass 2).
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. 2006. Strategi för formellt skydd av skog i Södermanlands län.
- Nitare, J. 2019. Skyddsvärd skog Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsens förlag.
- Nitare, J. (2006). Åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar (Sárcodon). (Rapport 5609). Stockholm: Naturvårdsverket
- SLU Artdatabanken (2020). Rödlistade arter i Sverige 2020., SLU, Uppsala.
- SLU Artdatabanken. Uttag ur databasen Artportalen 2024-10-15 (www.artportalen.se)
- Sveriges Geologiska undersökning. 2025. Jordartskartan. Digital utgåva.

Bilagor

2.1. Skötsel- och friluftslivskarta

0 125 250 m

Skala: 1:5 294 [A4]
Koordinatsystem: SWEREF99 TM
Bakgrundskarta: © Lantmäteriet